

NATIONALE GEOLOGISKE INTERESSEOMRÅDER

BILLEDET HEROVER VISER ET PROFIL I RANDMORÆNEN VED HANKLIT PÅ DET NORDLIGE MORS. BAKKERYGGENS INDRE BESTÅR AF ASKEFØRENDE MOLER, DER SAMMEN MED ISTIDSDANNELSER ER FOLDET VED EN SENERE ISOVERSKRIDELSE.

HANKLIT ER EN AF DE NÆSTEN 200 LOKALITETER, SOM EN GRUPPE GEOLOGER UNDER FREDNINGSSTYRELSEN HAR UDVALGT SOM DANMARKS VIGTIGSTE GEOLOGISKE OMRÅDER. PÅ DE FØLGENDE SIDER FINDES EN FORTEGNELSE OG ET KORT OVER DE UDVALGTE LOKALITETER.

VARV 1985

1. GREKEN. Aktive kystprocesser. Nordsiden af Skagens Odde er i tilvækst ved strandvoldsdannelse. Kattegatsiden eroderes.
2. RÅBJERG MILE. Vandrekliet næsten uden plantedække. Omgivet af afblæste stensletter og bevoksede klitter med udblæsninger.
3. MÅSTRUP-JERUP-FLADEN. Rimmer-dobber-landskab. Strandvoldssystemet støder op til den gamle kystklint mellem Kvisel og Mosbjerg.
4. BANGSBO-SULBÆK. Bangsbo Å og dens tilløb har dybt nedskårne dale. Ved Sulbæk klassisk profil med klinter og terrasser fra Yoldia- og Littorinahavet.
5. DYBVAD LERGRAV. Yngre Yoldialer. Skalførende havaflejring fra slutningen af sidste istid.
6. VOERSÅ. Detaljeret tværsnit af de hævede kystzoner fra Yoldia- og Littorinahavet. Barriereøer dannes ud for kysten.
7. LÆSØ. Læsø består af en kærn af ældre marine aflejringer omgivet af yngre strandvoldssletter og strandenge.
8. SKEEN MØLLEBÆK. Profiler i Yoldiahavets ældre og yngre skalførende aflejringer fra sidste istid. Zirphaea-lag.
9. HIRTSHALS KLINT. Profil i isforstyrrede aflejringer af Ældre Yoldialer fra sidste istid.
10. LØNSTRUP KLINT. I klintens centrale del findes ispressede flager af smeltevandsaflejringer og Ældre Yoldialer. På flankerne uforstyrret marint sand og ler fra Senglacial tid. Desuden sen- og postglaciale moseaflejringer samt flyvesand.
11. STORE VILDMOSE. Rester af højmoser. Op til 3 meter tørv er aflejret over en gammel havbund siden 1800 f.Kr.
12. SVINKLØV-KLIM BJERG. Tidligere ølandskab med gamle kystklinter i kridt. Omgivet af marine sletter med parabelklitter. Endnu omkring år 0 var Limfjorden åben mod Jammerbugten.
13. BULBJERG. Tidligere ø med tilgroede klinter mod baglandet og åbent profil mod nord. Opbygget af kalkbanker fra Nedre Danien overlejret af istidslag og flyvesand. Udsigt fra LILD (a).
14. HANSTHOLM-HJARDEMÅL. Ølandskab placeret over aktiv saltstruktur. Kridtlagene ligger højt, og grænsen mellem Kridt og Tertiær er blottet ved BJERRE (b), KJØLBYGÅRD og NY KLØV (e). Ved KÆLLINGDAL (a) ses kalkbanker. Omkring KORSØ (d) findes hævet havbund med strandvolds samt øen GASBJERG (c). Handed-Reservatet er en abrasionsflade med klitter. Udsigt fra ISBJERG (f). NORS SØ (g) er begrænset af brudlinier.
15. HUNDBORGBUERNE. Randmorænestrøg udformet af isfremstød fra nord. Opskudte molerflager dominerer i de høje partier.
16. LODBJERG. Klintprofil. Nederst flager af glimmerler og issøler. Herover en morænebænk samt moseaflejringer og flyvesand.
17. SILSTRUP HOVED. Klintprofiler i foldet moler med askelag fra Eocæn overlejret af glimmerler (Cilleborg Ler) fra Oligocæn.
18. HANKLIT. Profil i randmoræne med opskudt og overkippet fold i askeførende moler fra Eocæn og groft grus fra istiden. Gruset er hærdnet til rødsten ved rustudskillelse. Udsigtspunkt (a).
19. NORDLIGE MORS. Storbakket område med opskudte og foldede molerflager. Gode profiler i SKÆRBÆK BJERGE (a), FEGGEKLIT (b), HARHØJ (d) og EJERSLEV KLINT (e). Udsigt fra HULHØJ (c).
20. ERSLEV KALKGRAV. Skrivekridt overlejret af slamkalk fra Danien. Det højtliggende Kridt-Danien skyldes en saltstruktur.
21. FUR. Nordfur er en randmoræne med flager af foldet moler som et væsentligt element. Talrige profiler i kystklinter og råstofgrave.
22. LIVØ. Øens høje del består af flager af tertiært ler og istidsaflejringer. Mod sydøst marint forland samt Livø Tap.
23. BRANDEN LERGRAV. Profil i svagt glimmerholdigt Branden Ler fra Oligocæn.
24. ERTEBØLLE HOVED. Markant klint opbygget af foldet moler med askelag.
25. STRANDBY-FARSØ. I kommuneplantagen findes flyvesand med podzoljord på alle udviklingstrin.
26. MELBJERG HOVED. Klintprofil med istidsaflejringer fra to tidsafsnit adskilt af en tydelig diskordans.
27. LERKENFELD ÅDAL. Smeltevandsdal med mæandrerende å. I munden marint forland med erosionsrester - »Holmene«.
28. SØNDERUP ÅDAL. Dybt nedskåret erosionsdal, som muligvis er styret af bevægelser i Suldrup Saltstruktur.
29. VOKSLEV. Tilgroet erosionskrænt med grænsen Kridt-Tertiær (Danien). Slamkalk overlejrer skrivekridt med mergellag.
30. GRAVLEVDALEN-REBILD. Dybt nedskåret dal med senglaciale terrasser i et område med højtliggende kalk og kridt. TINBÆK (a): Underjordisk kalkmine. LILLE BLÅKILDE (b) og RAVNKILDE (c): Kilder med konstant temperatur. Ved REBILD (d): Falske bakker.
31. SEJLFLOD KRIDTØ. Ø i Stenalderhavet med stejle klinter mod den omgivende flade. Profil i kridt ved GUDUMHOLM.
32. LILLE VILDMOSE. Højmoser med op til 5 meter tørv dannet siden Subboreal Tid. Tørven hviler på en marin flade foran stenalderkysten ved Kongerslev. Mulbjergene var da en ø.
33. SØNDERSKOV. Jordbundsprofiler i Lerjord. Nedslemning af ler og dannelse af al i udvaskningshorisonten.
34. DANIA KALKGRAV. Profil med Kridt-Tertiær-grænsen. Skrivekridt med sporfossiler er overlejret af kalk fra Danien.
35. CILLEBORG KALKGRAV. Tilvokset grav i glaukonitholdigt glimmerler (Cilleborg Ler) fra Oligocæn.

36. ELDRUP SKOV. Løvskov på sandet jord med morbund. Forskningsområde for vegetationshistorie og jordbundsudvikling.
37. FUGLSØ MOSE. Højmose med senglaciale søaflejringer og post-glaciale tørv.
38. SANGSTRUP-GJERRILD. I Sangstrup og Karlby Klinter ses bryozokalk med banker. Bankerne kan følges ud på havbunden. I Hammelev Kalkbrud overlejres bryozokalken af blegekridt. Gjerrild Klint består af glaciale dannelser.
39. ANHOLT. Øens høje vestlige del består af glaciale aflejringer. Mod øst en bred strandvoldsslette med klitter.
40. MOLSANDET. Glacial landskabsserie opdelt i fire zoner: Inderlavninger (vigene), randmoræner (Molsbuerne), dødispræget hedeslette (Stubbe Sø - Tirstrup) og hedeslette (Tirstrup). JERNHATTEN-RUGÅRD KLINT (a): Randmoræne med flager af Kerteminde Mergel.
HOLME STRAND (b): Strandvolde foran randmoræner.
BASBALLE (c): Grav i Kerteminde Mergel.
AGRI-TREHØJE (d): Udsigt, stenstrøning, dødishuller, højmose.
ØRBY og FEJRUP KLINTER (e): Eocæn ler med vulkansk aske.
LUSHAGE (f) og MOLS HOVED (g): Profiler i glaciale lag.
HESTEHAVE (h): Jordbundsprofiler. Ved RØNDE (i): Tunneldal.
41. SVEJSTRUP MERGELGRAV. Profil med grænsen mellem Danien Kalk og Kerteminde Mergel. Gravegange i kalkens øvre del.
42. TEBBESTRUP GRUSGRAV. Smeltevandssand og -grus fra sidste istid, Tebbestrup Formationen.
43. HOLLERUP KISELGURGRAV. Aflejringerne viser udviklingen i en sø fra Eem Mellemistid. Fund af marvspaltede dyrekogler.
44. SOFIENLUND. Tilgroet grav med tertært ler og silt dækket af glimmersand. Oligocæn-Miocæn (?).
45. HVORSLEV SPALTEDALE. Glacialt landskab furet af retlinede dale, der er tolket som tektoniske sprækker.
46. LYSNET. Markant gammel bakkeknupe omgivet af smeltevandssaflejringer fra sidste istid. Udsigtspunkt. Råstofgrav med profiler i bakkens deformerede indre.
47. ØLST-HINGE LERGRAVE. Kompleks af grave i en 80 meter tyk, deformeret lerserie fra den ældre del af Tertiær. Bl.a. diatomholdigt ler med askelag fra Ølst Formationen, Paleocæn.
48. HVALLØSE MERGELGRAV. Tilkastet grav, hvor grænseforholdene mellem Danien Kalk og Kerteminde Mergel er beskrevet.
49. HALDUM GRUSGRAV. Profilerne i graven omfatter det mest komplette stratigrafiske snit, som kendes fra glaciale aflejringer i Midtjylland. Bl.a. Haldum Formationen.
50. GRUNDFØR LERGRAV. Tilskredet grav i Grundfør Ler fra Oligocæn. Leret overlejrer Søvind Mergel.
51. SORRING LODDENHØJ. Fossil kildeskraent. Udskridninger omkring et tidligere vandløb har dannet en stor, halvrund dal.
52. SKJELLERUP NYGÅRDE. Grusgrav med aflejringer fra Elster, Saale og Weichsel Istiderne. Bl.a. Linådal Formationen.
53. SMINGE, GUDENÅ
54. GRØNBÆK, GUDENÅ
55. TANGE, GUDENÅ
56. HELSTRUP DALEN
57. FLADBRO
58. SKALSÅDALEN
59. NØRREÅDALEN
60. FALBORGDALLEN
61. SKELHØJE. Glaciallandskab ved Hovedopholdslinjen fra sidste istid. Smeltevandsskeglen har toppunkt ved Skelhøje, og tilstrømningen er sket gennem tunneldalene Hald Sø.
62. DAUGBJERG-MØNSTED. Højtliggende coccolitkalk fra Danien. Oppresset af saltstruktur. Kalkminer. Jordfaldshuller.
63. KARUP Å VED RESEN. Å med mæandrerende løb. Ved Resen udskridninger i åslyngerne.
64. FLYNDERSØ-OMRÅDET. Smeltevandssdal med kæde af søer i dødishuller. HJELM HEDE (a): Jordbundsprofiler med podzol under nedbrydning efter indvandring af egeskov.
65. MIDTJYSKE SØHØJLAND. Rigt varieret glacialt landskab mellem Hovedopholdslinjen og den Østjyske Israndslinie. BØLLING SØ (a). Typelokalitet for Bølling Interstadial. ISENBJERG (b). Bakkeø omgivet af hedeslette. GRANE LANGSØ (c). Tunneldal. SEPSTRUP-VRADS (d). Indsander i smeltevandssdal. ASKLEV (e). Fossile jordbunde i istidsaflejringer. SALTEN PROFILET (f). Kildeskraent. Miocæn sand, ler, brunkul. THORSØ BAKKER (g). Randmorænestrøg. VOERVADSBRØ (h). Grav i sand og ler fra Miocæn. TULSTRUP-LAVEN (i). Randmorænestrøg. NR. VISSING (j). Grav i ler fra Eocæn og Oligocæn. HYLKE-FORSBJERG (k). Østjyske Israndslinie. VEDSLET (l). Kløftlandskab. HOVEDGÅRD (m). Fladbakke med ler. NIM (n). Hedeslette ved den Østjyske Israndslinie. KULSØ-RØRBÆK SØ (o). Smeltevandsslette med terrasser. VISSING KLOSTER (p). Dødislandskab og terrasser.
66. STJÆR STENSKOV. Stenbestrøning.
67. PILBRØDALEN. Dyb og snæver dal. Områdets bedste eksempel på en tunneldal dannet ved floderosion under et isdække.
68. SØVIND MERGELGRAV. Kompleks af grave i Søvind Mergel, Eocæn.

69. STAVNS FJORD. Fladvandet område med talrige stejle øer og frilagte sten. Udformet som abrasionsflade i Stenalderhavet. Strandvoldssletten Nordby Hede lukker nu mod vest.
70. NORDBY BAKKER. Kystprofiler i deformerede lag fra sidste istid. Bakkelandets morfologi svarer nøje til de strukturelle forhold i klinterne.
71. KÅS-GYLDENDAL. Kystklinter med marine aflejringer af Holstein alder. Desuden moræner fra de tre sidste istider.
72. VENØ. Nordvenø er opbygget som vinkelforland omkring en lagune - Nørskov Vig.
73. ODBY KLINT. Lav klint med Danien Kalk overlejret af glaciale lag. Kalken er presset op over en saltstruktur.
74. TOFTUM BJERGE. Kystklint med isopskudte flager af smeltevandsedimenter. Mod vest glimmerler med udskridninger.
75. KRONHEDE. Landskab omkring Hovedopholdslinien. Hedesletten danner en kegle med toppunkt ved Rom og jævnt, men kraftigt fald mod syd. Mindre bakkeøer ved Bøvlingbjerg og Møborg.
76. BOVBJERG-ENGBJERG. Bovbjerg Klint er det eneste større snit gennem Hovedopholdslinien. Klinten fortsætter til Engbjerg i en tilgroet kystskrænt bag marint forland.
77. SKOVBJERG BAKKEØ. Landskab præget af den geologiske udvikling - især nedbrydning og udjævning - uden for nedisningen i sidste istid. Indsander med store flyvesandsaflejringer.
78. LILLE SPÅBÆK. Brunkulsjeje med profiler i glimmersand og -ler fra Miocæn (Odderup, Hodde og Gram Formationerne).
79. SOLSØ. Danmarks ældste sø, nu næsten tilvokset. Lagserien omfatter aflejringer fra Eem Mellemistid til nutiden.
80. HERNING MOSE. Tidligere lergrav med aflejringer fra Eem Mellemistid.
81. HARRESKOV. Søaflejringer i kalk- og kiselgyltje fra Cromer (Harreskov) Mellemistid. Dækket af flydejord.
82. SØBY-FASTERHOLT. Brunkulsgrave med intensiv indvinding 1940-70. Profiler i dæklagene af glimmerler og -sand fra Odderup, Hodde og Gram Formationerne fra Miocæn.
83. SKJERNÅENS UDLØB. Åmundingen danner et indlandsdelta, som fortsat vokser ud i Ringkøbing Fjord.
84. ØLGOD LERGRAV. Søaflejringer fra Cromer Mellemistid og fra begyndelsen af Elster Istiden. Ølgod Interstadialerne.
85. FILSØ-BLÅBJERG. Tidligere havbugt og søområde. Afspærret fra havet af strandvolde. Blåbjerg: Klit med storslået udsigt.
86. OKSBØL GRUSGRAV. Deformerede lag fra Elster og Saale Istiderne. Fossil jordbundsdannelse og permafrostfænomener.
87. SKALLINGEN. Ung marskeng gennemskåret af et lo-system. Typeområde for studiet af vader. Ho Bugt med Varde Å er en stor tidevandspræget åmunding.
88. BILLUND INDSANDER. Omfatter Randbøl Hede, Grene-området og Simmelmose. Hedeslettesand blæst op i store klitter. Bl.a. Stoltenbjerg og Rækkebjerge.
89. GALLTUND PLANTAGE. I plantagen og i Vittrup Krat kan jordbundsudvikling og aldannelse sammenlignes i granskov, egeskov og lynghede.
90. LØSNING HEDESLETTE. Smeltevandslette afsat i forbindelse med isens afsmeltning langs den Østjyske Israndslinie.
91. BJERRELIDE. Markant bakkeknupe, som rejser sig over den omgivende moræneflade. Antagelig landskabsэлемент fra ældre istid.
92. AS HOVED. Klint med moræner fra de tre sidste istider. Rigt varieret stenselskab.
93. ALBÆK HOVED. Kystprofil med ler og mergel fra Eocæn samt glimmerler og -sand fra Oligocæn. (Røsnæs Ler, Lillebælts Ler og Søvind Mergel. Vejle Fjord Formationen).
94. BREJNING HOVED. Kystprofil i Søvind Mergel fra Eocæn overlejret af glaukonitisk ler og glimmerler fra Øvre Oligocæn. Vejle Fjord Formationen veludviklet ved Skansebakken.
95. ELBODALEN. Del af større dalstrøg, der med afbrydelser kan følges fra Kolding til Aarhus. VEJLBY-EGUM (a): Kiselgurgrave med søaflejringer fra Holstein Mellemistid og Vejlbj Interstadialerne.
96. TRELDE NÆS. På nordsiden profiler i tertiære og glaciale aflejringer. Bl.a. kiselgur fra Holstein Mellemistid og moræner fra de tre sidste istider. På sydsiden udskridninger forårsaget af flager af eocænt plastisk ler.
97. HAGENØR. Kystprofil i tertiært sand og ler med gravegange. Tilhører Vejle Fjord Formationens miocæne afsnit.
98. BRØRUP HOTEL MOSE. Ferskvandsaflejringer dækket af flydejord. Omfatter lag fra Brørup Interstadial fra sidste istid.
99. KONGEÅDALEN. Smeltevandsdal udformet af floder fra Hovedopholdslinien. Kantet af terrasser og erosionsskrænter i bakkeøerne.
100. GRAM LERGRAV. Stor grav med marint glimmerler fra Øvre Miocæn. Talrige forsteninger af bl.a. muslinger, snegle og krabber. Desuden er fundet hvalskeletter.
101. ARNUM LERGRAV. Profiler i Gram Ler overlejret af moræne.
102. THISET SANDGRAV. Profil i deformerede glaciale aflejringer. Ældste enhed er en foldet moræne fra Elster Istiden.

136. GEDEBJERG. Gruppe af hatformede bakker med stejltstående gruslag. Profil i Gedebjerg Grusgrav.
137. SALTBAEK-BJERGSTED. Hedeslette foran randmorænestrøget ved BJERGSTED BAKKER (b). Saltbæk Vig, som udgør slettens nedre del, er lukket af krumodder.
VESTERLYNG (a): Hævet havbund med klitter.
138. RØSNÆS. Randmorænestrøg dannet ved oprensning fra syd og opbygget af flager og folder. Meget vekslende bjergarter såsom tertiært ler med askelag, interglaciale havaflejringer og istidsaflejringer ses i grave og kystklinter.
HELLESKLINT (a) og KLINTEN VED KONGSTRUP (b): profiler med bl.a. Røsnæs Ler. STENSBJERG (c) og LILLE ULVEBJERG (d): Fladbakker. UBBERUP (e): Stenstrøning.
139. HOLMSTRUP LERGRAV. Deformeret lagserie med bl.a. tertiært ler og skalførende havaflejringer fra sidste istid.
140. REERSØ. Tidligere øer heftet på land af krumodder. På vestsiden en aktiv, retlinet klint.
141. KNABSTRUP LERGRAV. Senglaciale issøbakker opbygget af lag-delt ler. Stedvis ferskvandsfossiler. Slumpstrukturer.
142. ÅMOSEN. Drænet mose med aflejringer fra Atlantisk Tid og tidligere. Samspil mellem geobotanisk forskning og arkæologi.
143. BRORFELDE. Markant dødisteræn gennemsat af dybe dale.
144. SØBORG SØ. Tørlagt sø med postglaciale aflejringer. Marine indslag viser niveaueændringerne i Stenalderhavet.
145. HUNDESTED. Udligningskyst med aktivt klintprofil. Lagfølgen, der er deformeret, består af to moræner adskilt af smeltevands-sand. Alle af Weichsel alder. Øverst flyvesand.
146. KARLSMINDE KLINT. Profil i deformede glaciale aflejringer. Foran klinten abrasionsflade med frilagte sten.
147. STRØ BJERGE. Planås i forlængelse af tunneldal. Grusgraven viser, at åsens opbygning er kompleks med grus, varvigt ler og to moræner.
148. FARUM NATURPARK. Områdets karakteristiske element er et net af tunneldale, som gennemskærer et ellers roligt landskab. Talrige åsrygge og langsøer er tilknyttet dalene.
149. ALLERØD LERGRAV. Typelokalitet for Allerødlag. Det vides ikke, om lagene er helt bortgravede.
150. MAGLEMOSEN, VEDBÆK. Tilvokset sø med aflejringer fra hele Postglacial Tid. Marine indslag fra Stenalderhavet.
151. ESKILDSØ-BOLUND. I området veksler erosionskyster og beskyttede vige. Stenalderhavets klinter er fremtrædende.
152. SKULDELEV ÅS. Markant ås (a), der fortsætter i NØRREREV (c) i Lejre Vig. Ved VENTEHUSE (b) en tørlagt flade med østers-banker. Syd for Langholm et KILDEHUL (d) i fjordbunden.
153. VINTRE MØLLER-ÅSTRUP. Område præget af kildekalk. Ved Vintre Mølle et lille vandfald over massive kalkbænke. I Åstrup et instruktivt og velbeskrevet profil.
154. SKULLERUPHOLM. Dødislandskab med søer og tapningsdale (Herthadalen m.fl.). I sydvest Skullerupholm Issø.
155. GYLDENLØVES HØJ. Gyldenløves Høj, Højbjerg og Støstrup Bjerg er fremtrædende plateaubakker i et småkuperet dødislandskab.
156. HARALDSTED. Søen og åsen er fremtrædende dele af smeltevandsstrøget fra Køge Bugt til Sejro Bugt.
157. HEDELAND. Stort grusgravsområde med smeltevandsaflejringer fra sidste istid. Overlejret af to moræner, sand og issøler. Profil ved TUNE (a).
158. KARLSLUNDE BY. Jordbundsprofiler i langtidsdyrket jord. Takseret som bedste jord (taxt 24) i matriklen fra 1844.
159. KARLSTRUP KALKGRAV. Profil med grænsen Kridt-Tertiær (Danien). Skrivekridt overlejret af bryozokalk.
160. JERSIE STRAND. Barriere opbygget tæt ved kysten på en svagt skrånede havbund.
161. LELLINGE. Profil i åbrink med Lellinge Grønsand fra Paleocæn. Grønsandet består af glaukonitisk kalk og mergel med lidt flint og ler.
162. MUNKESKOV. Jordbundsudvikling i kalkrig moræneler og sandjord. Udpræget kalkudvaskning og nedslæmning af ler.
163. TRYGGEVÆLDE ÅDAL. Dalstrøg, som antagelig er lokaliseret over en brudlinie i undergrunden. Amundingen flyttes mod nord ved kystprocesser.
164. STEVNS KLINT. Overhængende klint med hård bryozokalk over skrivekridt. Klassisk lokalitet for grænsen mellem Kridt og Tertiær (Danien), markeret af Fiskeler og Cerithiumkalk.
165. SALTHOLM. Abrasionsflade af kalk med strandeng. Langs øst- og sydkysten strandvolde og barriereøer. Brud i Saltholmkalk.
166. FAKSE KALKBRUD. Kalkbanker med hovedtyperne koralkalk, pipet kalk og bryozokalk. Fossilrig typelokalitet for Danien.
167. STRANDEGÅRD-FEDDET. Ved Strandegårds Dyrehave klintprofil med foldede lag fra Eem Mellemistid og Weichsel Istiden. Feddet er opbygget ved materialevandring fra nord foran en kystskrænt fra Stenalderhavet.
168. MOGENSTRUP ÅS. Danmarks største ås, opbygget af fire åsbakker langs smeltevandsløb. Profiler i grusgravene.

103. KLÅBYGÅRD LERGRAV. Meget kalkrig moræne. Karakteristisk for Warthe fremstødet i Saale Istiden.
104. JUVRE DYB. Tidevandsområde med alle Vadehavets forlememeter: Vater, dyb, højsander og forlandsmarsk.
105. EMMERLEV KLEV. Lav klint med foranliggende sandet vade, hvor Jordsand består af marsk. I klinten er moræner fra Saale Istiden overlejret af tørv fra Eem Mellemistid og flydejord. Jordbundsudvikling.
106. SYDLIGE TØNDERMARSK. Viser, hvorledes den relative havstigning påvirkede Sønderjylland før digebygningen i 1500-tallet.
107. VONGSHØJ. Fremtrædende bakkeparti med Sydvestjyllands højeste punkt. Israndsdannelser i sydkanten af Toflund Bakkeø.
108. DRAVED SKOV OG MOSE. Kombinationen af naturlig ege-bøge-lindeskov og veludviklet højmose. Forskningsområde for jordbundsudvikling og vegetationshistorie.
109. JEJSING BAKKEØ. Lille bakkeø med markant erosionsskrænt i syd mod Tinglev Hedeslette.
110. TINGLEV-KVÆRS-GEJL. Tværsnit af højderyggen i det sydlige Jylland. Fra vest mod øst ses zonerne: Hedeslette (Tinglev) - Hovedopholdslinien (Klipleve, svagt antydet) - Dødisbælte - Østjyske Israndslinie (Kværs, markant bakkestrøg). TINGLEV SØ (a): Dødishul med postglaciale aflejringer.
111. FRØSLEV SANDE. Denne del af Tinglev Hedeslette er præget af flyvesandsaflejringer, bl.a. udviklet som »klimper«.
112. VEMMINGBUND-NYBØL NOR. Vemmingbund er en inderlavning med omgivende morænebakker. Profil i STENSIGMOSE KLINT (a) med ferske og marine lag fra Eem Mellemistid. Nybøl Nor er centrum i Egernsund issø-systemet. DYNT (b): Tapningsslugt for issø. SMØL VOLD (c): Udsigtspunkt.
113. KLINTING HOVED. Kystklint med oppresset flage af glimmerler fra Miocæn.
114. GRANBJERG GRUSGRAV. Profil i deformerede aflejringer fra sidste istid. Sandfyldte sprækker - »Kilelag« - på tværs af lagstillingen.
115. HALK HOVED. Klassisk profil opbygget af glaciale aflejringer med flagetektonik.
116. ØKSENRADE. Klint med limonitsandsten fra Oligocæn, Øksenrade Sandsten. Talrige fossiler.
117. RØJLE KLINT. Klassisk kystprofil med en deformeret lagserie fra Tertiær og Kvartær. I tertiært indgår Holmehus Ler. Den kvartære lagserie omfatter bl.a. marine lag fra Holstein Mellemistid og moræner fra de tre sidste istider.
118. ÆBELØ. Stejl øknude forbundet med et drag til Æbelø Holm ud for den fynske kyst. Klintprofil med deformerede tertiære og glaciale lag. Ledeblokke af mange typer.
119. GRINDLØSE ÅS. Åsen består af flere markante rygge, hvoraf kun få er intakte. Den østlige del er udviklet som kamås.
120. HINDSHOLM. Istidslandskab med drumlin- og kamebakker som karakteristiske landskabsformer. Bræmme af marint forland.
121. LUNDSGÅRD KLINT. Klintprofil med isoppressede flager af Kerteminde Mergel fra Paleocæn.
122. KLINTHOLM. Kalkgrav med slammet bryozokalk fra Øvre Danien overlejret af Paleocæne aflejringer.
123. GUDBJERG. Gammel lergrav med isforstyrrede aflejringer. Indeholder ferskvandsnegle fra Cromer Mellemistid.
124. SALLINGE ÅS-ØRBÆK. Smeltvandsstrøg med tunneldale, flod-sletter og åsdannelser.
125. FYNISKE ALPER. De Fynske Alper og Synebjergbuen er dele af et storslået randmorænestrøg fra sidste istid.
126. VISSENBJERG. Komplex af fladbakker og konsolbakker opbygget af ler, sand og grus. Dannet i søer i dødis.
127. SØNDERBY KLINT. Ferskvandslag fra Eem Mellemistid overlejret af grus og moræne fra sidste istid. Flagetektonik.
128. FYNISKE ØHAV. Druknet glaciallandskab med pålejrede marine dannelser. Den grundliggende topografi skyldes Lillebæltsglet-cheren fra sidste istid. Kombinationen af klinger, flak, drag og odder viser bølgernes betydning. Klinerne ved Halk Hoved (115), Sønderby (127), Ristinge (129) og Vodrup (130) illustrerer den kvartære stratigrafi.
129. RISTINGE KLINT. Klassisk profil opbygget af flager med aflejringer fra Saale og Weichsel Istiderne og marine lag fra Eem Mellemistid. Vigtigste lokalitet for Weichsel stratigrafi.
130. VODRUP KLINTER. Storslåede skredterrasser dannet i forbindelse med fedt ler fra Eem Mellemistid.
131. STENSTRUP-EGENSE. Landskabsserie fra issø-fladen ved Stenstrup over Egebjerg Bakker til Hvidkilde-Syltemade erosionsdal og Egense Ås.
132. MIDTLANGELAND. Landskab præget af kæder af hatformede bakker dannet i forbindelse med et nord-syd gående israndsstrøg.
133. GULSTAV. Landskab med enkelt-bakker, kystklinger (Dovnsklint), udligningskyster og afspærringsforland (Keldsnor).
134. SEJRØ. Øen består af parallelle bakker sammenføjet af en marin flade. I klinten ved Lindhoved ses deformerede glaciale og interstadiale aflejringer fra sidste istid.
135. ODSHERRED. Storslået randmorænelandskab. Lammefjord, Vejrhøjbuken og hedesletten ved Ordrup udgør den typiske glaciale serie. Trundholm Mose er en bugt fra Stenalderhavet afspærret af strandvolde. LUMSÅS (a): Løjnefaldende bakke. KOREVLE (b): Barrierekyt. VEDDINGE (c): Issø-flade og tapningsslugt. Udsigt. SANDDOBBERNE (d): Strandvoldssystem.

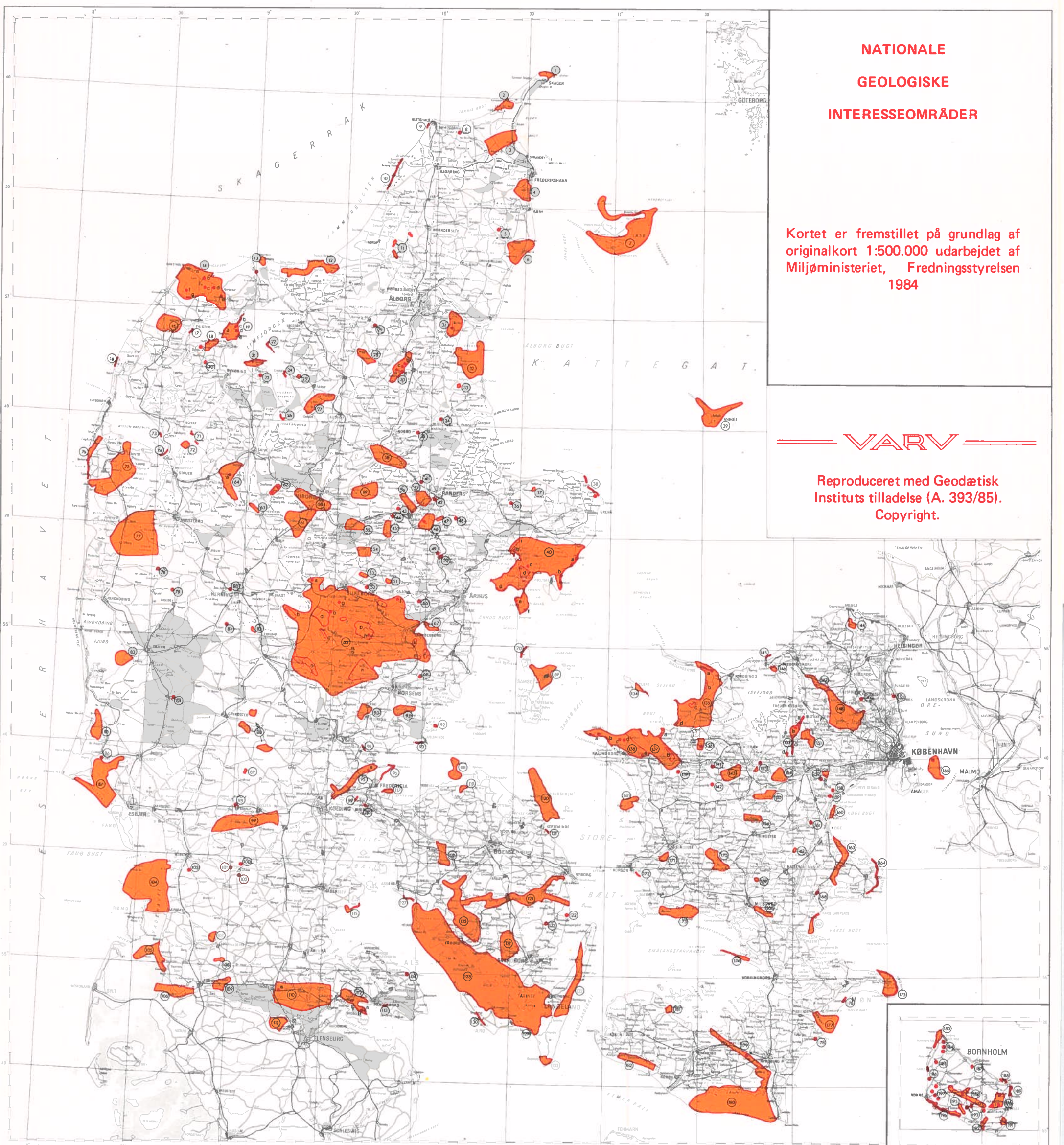
169. HOLMEGÅRDS MOSE. Højmoser med tørveaflejringer fra hele Postglacial Tid.
170. TYSTRUP-BAVELSE. Langsøer i dalstrøget fra Næstved til Saltbæk Vig, et vigtigt smeltevandsløb i istidens slutning.
171. SLOTS BJERGBY. Landskabssnit fra det højtliggende glacial-landskab ved Slots Bjergby (Hashøj 93 m) over den markante indlandsskrænt (Vårby Bakke) til det glaciale forland præget af Store Bælt-gletcheren og dens smeltevandsfloder.
172. KORSØR LYSTSKOV. Klintprofil opbygget af morænebænke med indslag af smeltevandsaflejringer. Forskellige morænetyper.
173. BASNÆS NOR. Såkaldt dobbeltkyst. Foran noret barriere af øer sammenkædet med krumodder. Inden for noret en fliget kyst.
174. KNUDSHOVED ODDE. Druknet randmorænestrøg. Bakkerne er sammenkædet af senglaciale søaflejringer og postglaciale strandvolde og tanger.
175. HØJE MØN. Imponerende klint opbygget af flager af kridt veks-lende med kvartære aflejringer. Kridt dominerer i klintens cen-trale del. Kvartæret veludviklet på flankerne.
176. HVIDE KLINT. Profil i deformerede glaciale aflejringer og flager af kridt (Øvre Campanien). Glacial-tektoniske detaljer.
177. GRØNSUNDS MUNDING. Tragtformet område med en central rende omgivet af flak og barrer. Udformet af stormskabte strømme.
178. KORSELITSE MELLEMSKOV. Jordbundsdannelse i kalkrig moræne.
179. SAKSKØBING DAL. Retlinet dalstrøg, som fortsætter i Ståldyb. Følger antagelig brudlinje i undergrunden.
- GRÆNGE MOSE (a): Senglaciale aflejringer.
180. RØDSAND-GULDBORG/SUND. Fladvandet område dannet ved transgression over en svagt bølget og leret moræneflade.
181. BIRKET. Dødislandskab med 10-12 meter dybe dødishuller i smeltevandsaflejringer.
182. DANNEMARE-OMRÅDET. Typisk moræneflade med enkelte lang-strakte småbakker af sand. I øst den tørlagte Rødby Fjord.
183. HAMMERKNUDEN-VANG. Rundklippe af granit med isskuret overflade og indskårne klippekyster. Erosionsformerne er knyt-tet til sprækkesystemer, doloritgange m.v. Stenbrud ved Mose-løkken (Hammer Granit) og Vang Havn (Vang Granit).
184. OLSKER. Omfatter tre lokaliteter i granit:
SJELLEMOSE. Grænsen mellem Hammer og Vang Granit.
OLSKER BRANDDAM. Vang Granit med isoleret overflade.
DALEGÅRDS STENBRUD. Hammer Granit med bred pegmatit-gang med sjældne mineraler.
185. MAEGÅRD. Blotninger af finkornet, mørk granit med mange mørke mineraler.
186. HASLE KLINT-BAGÅGRAVEN. Aflejringer fra Nedre Jura. I klinten: Hasle Sandsten imprægneret med limonit. I Bagågraven: Flod- og søaflejringer af sand, ildfast ler og kul.
187. KNARREGÅRD STENBRUD. Typisk bornholmsk gnejs.
188. LISTED. Kystblotning af Svaneke Granit skåret af doleritgang og af sprækker med sandsten. Mod vest grænse mod båndet gnejs.
189. ÅRSDALE. Forvitring af Svaneke Granit til skarpkantet grus. Graniten fremstår med afrundede forvitringsformer.
190. PARADISBAKKERNE-FÆLLED. Området illustrerer, hvorledes landskabet afhænger af strukturerne i undergrunden. Paradis-bakkerne er furet af dale langs sprækkezoner. Øst for Fælled præges landskabet af højtliggende grundfjeldsblokke.
- PRÆSTEBO. Stenbrud i flammert Paradisbakke Migmatit.
BODILSKER. Stenbrud i Nexø Sandsten i kontakt med Paradis-bakke Migmatit.
KATTESLET BAKKE. Grænse mellem gnejs og granit.
191. SNOGEBÆK-BROENS ODDE. Kystblotninger med aflejringer fra Nedre Kambrium af Balka Sandsten med sporfossiler og Grønne Skifre. I baglandet terrasser fra den Baltiske Issø.
192. ØLEÅ. Langs åen ses næsten hele den kambro-silure lagserie. Vigtig lokalitet for Cyrtograptus-skifer ved Slusegård.
193. PEDERSKER-ÅKIRKEBY. Tre nedlagte brud i Nexø og Balka Sandsten. I Balka Sandstenen ses revler og strømribber. I Nexø Sandstenen findes et konglomerat.
194. ALMINDINGEN SKRÆNT. Indlandsskrænt langs den fennoskan-diske randzone. Ekkodalen er en tværgående sprækkedal, fulgt af en doleritgang. I VALLENSGÅRD MOSE findes aflejringer fra istidens slutning. BJERGEBAKKE: Stenbrud i Almindingen Granit.
195. LÆSÅ. I åskrænterne ses lagserien fra Grønne Skifre (Nedre Kambrium) til Tretaspis-skifer (Øvre Ordovicium).
196. RØNNE-ARNAGER-RISEBÆK. Store klintprofiler med aflejringer af ler, sand og kalk af Trias, Jura og Kridt alder. Endvidere Orthoceratit-kalk ved Skelbro, Lilleåens dybt nedskårne ero-sionsdal samt forvitret Rønne Granit ved Onsbæk.
197. RØNNE RÅSTOFGRAVE. Omfatter KLIPPELØKKE GRANITBRUD (Rønne Granit) samt kaolin-, ler- og sandgrave ved RABEKKE-VÆRKET, JYDEGÅRD og ROBBEDALE (Jura - Nedre Kridt).

**NATIONALE
GEOLOGISKE
INTERESSEOMRÅDER**

Kortet er fremstillet på grundlag af
originalkort 1:500.000 udarbejdet af
Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen
1984

— VARV —

Reproduceret med Geodætisk
Instituts tilladelse (A. 393/85).
Copyright.

VARV's udgave af kortet over nationale geologiske interesseområder er fremstillet på grundlag af et originalkort i målestok 1:500.000 udarbejdet af Fredningsstyrelsen.

Fredningsstyrelsen har valgt at give en række lokaliteter status som nationale geologiske interesseområder for:

- at sikre, at de geologiske værdier prioriteres højt i fredningsplanlægningen og den øvrige planlægning af det åbne land
- løbende at overvåge tilstanden af de geologiske lokaliteter
- at præsentere områder af særlig geologisk interesse for offentligheden
- at registrere geologiske interesseområder med stor betydning for forskning og undervisning. Adskillige af lokaliteterne har desuden international geologisk betydning.

Kortet afspejler det øjeblikkelige kendskab til Danmarks geologi. Kortet er endvidere det første forsøg på at sammentegne og vurdere områder inden for alle dele af geologien. Derfor har kortet næppe heller nået sit endelige udseende, men det skal ajourføres og revideres. Til dette arbejde er det vigtigt at få både kommentarer til kortet i dets nuværende form og forslag til nye lokaliteter.

Alle henvendelser bedes rettet til geolog Steen Andersen, Fredningsstyrelsens 8. kontor, Amaliegade 13, 1256 København K, Tlf.: 01 11 95 65.

'Nationale geologiske interesseområder' er et kort i publikationsserien 'Fredningsplanorientering', der omfatter forskellige tematiske kort inden for fredningssektoren. I serien er hidtil udsendt:

Fredningsplanorientering 1. Kulturgeografien.

Fredningsplanorientering 2. Nationale biologiske interesseområder.

Fredningsplanorientering 3. EF-Fuglebeskyttelsesområder.

Fredningsplanorientering 4. Nationale geologiske interesseområder.

Bogen: 'Danmarks større nationale naturområder' med kortbilag.

Publikationerne kan købes i boghandelen eller hos Statens Indkøb, Bredgade 20 1260 København K, Tlf.: 01 92 91 28.